

Ime projekta:
**STARODRAVSKI EKO TURISTIČKI
POSJETITELJSKI I
PREZENTACIJSKI CENTAR U CÚN-SZAPORCI
(DDOP-2.1.1/E,F-12-K2-2012-0005)**

Svota potpore:
1038386480 HUF

Datum završetka projekta:
31. KOLOVOZA 2014.

Odgovorni izdavač:

Uprava Nacionalnog parka Dunav-Drava
Szabolcs Závoczký, ravnatelj

7625 Pécs, Tettye tér 9.
Tel.: 72/517-200

e-mail: dunadrava@ddnp.kvvm.hu
www.ddnp.hu

Tekst, fotografije, karte, uređivanje:

Uprava Nacionalnog parka Dunav-Drava
Pečuh, 2014.

National Development Agency
www.ujszecenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

The project is supported by the European Union
and co-financed by the European Regional
Development Fund.

Prirodne vrijednosti

Malo je ostalo netaknutih pejzaža u Europi poput bazena rijeke Drave. Rijeka većinom vijuga u svom prirodnom koritu, bez regulacija vodenog toka, živi svijet joj je izrazito bogat. Za očuvanje ovih prirodnih vrijednosti odgovoran je Nacionalni park Dunav-Drava, utemeljen 1996. godine. Duž obala naše najčistije rijeke još se možemo diviti većinom neometanom životu flore i faune u poplavnom području. Nastali riječni rukavci i njihov okoliš izvor su raznolikog biljnog i životinjskog svijeta, te posjetiteljima omogućavaju uživanje u miru i tišini. U čistoj vodi brzog toka živi više životinjskih vrsta, koje su poznate samo odavdje. U rijeci Dravi i njenim pritocima živi ¼ domaćih vrsta riba, među kojima je i 20 zaštićenih vrsta. Drava ima značajnu ulogu u selidbi i zimovanju ptica vodarica: u jesensko-proljetnom, a posebice u zimskom razdoblju više se tisuća ptica vodarica okuplja na rijeci. Redovito se pojavljuje više zaštićenih i posebno zaštićenih vrsta ptica, npr. mali vranac, mala bijela čaplja, velika bijela čaplja, orao ribič, itd. Iz bogatog ptičjeg svijeta koji obitava u šumama vrbi i topola uzduž rijeke, spomenimo posebno zaštićenu crnu rodu i orla štekavca.

Duž istočnog dijela Drave nalazi se jedno od najvrijednijih područja Nacionalnog parka Dunav-Drava, sustav riječnog rukavca Cún-Szaporca. Područje je zaštićeno od 1969. godine, a od 1979. je Ramsarsko područje.

Površina otvorene vode je mala, te je pokrivena uglavnom trskom i vrbama, koje osiguravaju pogodno stanište za raznoliki živi svijet. Za ovo područje karakteristične su još i močvarne šume topole i vrbe, te tvrdog drveća. Rukavac je važno stanište i za ptičji svijet. Ovdje obitavaju posebno zaštićene vrste ptica: čaplja danguba (*Ardea purpurea*), čaplja voljak (*Ixobrychus minutus*), žuta pčelarica (*Merops apiaster*), bukavac nebogled (*Botaurus stellaris*).

Edukativne staze

Posjetiteljskom centru priključuju se tri višejezične edukativne staze, čijim obilaskom posjetitelji uz mnoštvo doživljaja i saznanja imaju mogućnost otkriti prirodne ljepote Drave, svijet tradicionalnog gospodarstva, te se osim toga mogu upoznati i sa Starodravskim programom. Materijal edukativnih staza upotpunjuje i odgojno-obrazovne programe vezane za zaštitu okoliša koji se održavaju u posjetiteljskom centru.

1. edukativna staza: Gospodarenje

Na interaktivnoj edukativnoj stazi mogu se upoznati pribori i stručne vještine tradicionalnog gospodarstva – stočarstvo, gospodarstvo livadom, voćarstvo, pčelarstvo, pletenje košara, uzgoj ljekovitog i začinskog bilja. Posjetitelji predmete mogu uzeti u ruke i isprobati ih, mogu doživjeti kako su naši preci koristili blagodati prirode održivim metodama, živeći u skladu sa svojim okolišem.

Edukativna staza može se proći uz stručno vođenje ili samostalno uz pomoć uputa ili zvučnog materijala.

2. edukativna staza: Starodravski program

Edukativna staza sa tablicama prikazuje prirodne i kulturne ljepote područja Ormánság, drevnu uporabu ovoga krajolika iz vremena prije regulacija riječnog toka, odnosno prikazuje i regulaciju toka, te njen utjecaj. Obilazak edukativne staze moguć je uz pomoć zvučnih materijala, a i uz stručno vođenje.

3. edukativna staza: Živi svijet Drave

Edukativna staza sa tablicama posjetitelje uvodi u raznoliki i posebni živi svijet ovoga teritorija, od površina otvorene vode, preko obalnih močvarnih područja, do pašnjaka sa drvećem koji obiluju divljim cvijećem u prekrasnim bojama.

Obilazak edukativne staze moguć je uz pomoć zvučnih materijala, a i uz stručno vođenje.

Što živopisnijoj prezentaciji područja služe među inima kućice za promatranje ptica, vidikovci i više mjesta za odmor.

Aktivna razonoda

Budući posjetiteljski centar goste očekuje sa raznim zanimljivim programima i mogućnostima aktivne razonode. Obilazak izložbe i prostora za držanje autohtonih životinja upotpunjuje uzbudljivi terenski programi. Među ponudama programa pripadnici bilo koje dobne uzrasti mogu si pronaći odgovarajuće sadržaje.

Odmarališta izgrađena kod centra pružaju izvanrednu mogućnost obitelji, društvima prijatelja, da nakon uzbudljivih biciklističkih tura prepunih obiljem lijepih prizora, malo predahnu i uz pečenje slanine ili kuhanje u kotliću, prepričaju svoje doživljaje.

Neki od programa:

- pješačke ture u okolini centra uz stručno vođenje
- ture uz stručno vođenje duž tri edukativne staze centra
- kanu ture na Dravi uz stručno vođenje (pola dana ili cijeli dan)
- najam bicikala
- biciklističke ture uz stručno vođenje
- promatranje ptica, prikazivanje prstenovanja ptica
- fotografiranje prirode
- noćni programi promatranja zvijezda

Elementi programa se mogu kombinirati po želji, tako da se na ovome području može provesti i više dana veoma sadržajno, uz puno doživljaja.

Odgojno-obrazovni programi zaštite okoliša

Novi posjetiteljski centar pored eko turističkih funkcija pruža izvanrednu mogućnost za provođenje djelatnosti odgojno-obrazovnih programa zaštite okoliša i oblikovanja eko-svijesti. U multimedijskoj, dobro opremljenoj učionici, nastaloj upravo u ovu svrhu, koja može primiti više od 50 osoba, djecu očekuju brojni zanimljivi programi koji dobro upotpunjuju materijal izložbe.

Između više od trideset obrazovnih programa svatko si može u bogato sastavljenoj ponudi pronaći ono što mu najviše odgovara:

programi koji prezentiraju živi svijet područja

- Šuma
- Živi svijet rukavca
- Godišnja doba
- Zaštićene biljke i životinje

prezentacija ekoloških veza

- Mogućnost korištenja alternativnih izvora energije
- Uzgoj divljači
- Uzgajanje šuma
- Prezentacija invazivnih biljaka i životinja

programi koji evociraju etnografiju područja Ormánság

- Prezentacija gospodarstva na poplavnom području
- Narodna vjerovanja i praznovjerja

Mogućnosti koje nudi multimedijalna učionica upotpunjuju tri edukativne staze u neposrednoj blizini posjetiteljskog centra, koje staze u prirodi, u susjedstvu sustava rukavca posjetiteljima pružaju mogućnost upoznavanja prirodnih blaga poplavnog područja, tradicionalno gospodarstvo vezano uz područje, živi svijet Drave, Starodravski program, te zemljopis i kulturu područja Ormánság.

Zgrada izgrađena na način kojim je omogućen pristup invalidima i razni programi izrađeni za specijalne ciljane grupe, omogućuju slijepim, slabovidnim, gluhim i invalidnim posjetiteljima sudjelovanje u upoznavanju prirode.

Starodravski Eko Turistički Posjetiteljski i Prezentacijski Centar u Cún-Szaporci

Starodravski program

Starodravski program je kompleksni program regionalnog razvoja koji se podjednako odnosi na područje okoliša, gospodarstva i društva, te može stvoriti uvjete za dugoročni održivi razvoj jedne od najzaostalijih podregija u Mađarskoj - Ormánság. Ovaj je program postao prvi domaći primjer, uzor za održivi regionalni i ruralni razvoj.

Trenutno vodno gospodarenje regije, te korištenje prirode na temelju istog (u prvome redu intenzivna poljoprivreda) dovodi do sve bržeg isušivanja tla i propadanja prirodnih sustava u cijelom području Ormánság.

Obnova nekoć bogatog prirodnog okoliša, odnosno korištenja istog u skladu sa prirodom temeljni je zadatak na cijelome području Ormánság. Starodravski program putem poboljšavanja stanja okoliša, infrastrukture i socijalne situacije stvara uvjete za gospodarenje prirodom koje se dobro uklapa u prirodne i društvene datosti područja.

Cilj projekta „Starodravski Eko turistički posjetiteljski i prezentacijski centar u Cún-Szaporci” je stvaranje centra koji bi se organski uklapao u osnovne elemente Starodravskog programa, u užem smislu u projekt nadopunjavanja vode u rukavac u Cún-Szaporci.

Sukladno ciljevima projekta, izgrađeni centar postat će najvažnija institucija eko turizma područja Ormánság, odnosno projicirajući ideologiju Starodravskog programa postat će i uzrom održivog gospodarenja, doprinijevši time oživljavanju mjesnog gospodarstva.

Posjetiteljski centar, jedinstveni u tome području, pored prezentacije prirodnih vrednota kraja, veliki naglasak stavlja na predstavljanje života i tradicionalnog gospodarenja područja u interaktivnom obliku, skreće pozornost ka problemima fokusiranim na prirodu i njeno korištenje, te na formiranje ekološke svijesti budućih generacija.

Jedinstvenost centra – osim sadržaja koji u uvome obliku nigdje drugdje nije dostupan - očituje se i u činjenici da je ovo prvi centar u regiji koji će biti dostupan i invalidima.

Glavna zgrada Starodravskog posjetiteljskog i prezentacijskog centra centra

U glavnoj zgradi prezentacijskog centra posjetitelji se pomoću interaktivne, zanimljive izložbe mogu upoznati sa staništima karakterističnima za područje, sa bogatim živim svijetom kraja, te sa kulturno-povijesnim i etnografskim vrednotama. Posjetitelji mogu dobiti uvid u život močvarnih ptica duž rukavca, u izrazito raznovrsne životne zajednice pašnjaka sa drvećem koji se nalaze uz vodu, a mogu se u mislima i prošetati ispod sjenovitih grana šumskog drveća. Gosti mogu saznati kako su se nekadašnji stanovnici ovog kraja prilagođavali svome okolišu, odnosno na koje su načine znali živjeti u skladu sa prirodom. Višejezična posebna instalacija raznolikom opremom, za sve dobne uzrasti na zanimljiv način prikazuje blaga područja Ormánság.

Materijal izložbe savršeno se uklapa i u odgojno-obrazovnu djelatnost posjetiteljskog centra kojoj je djelatnosti osnovni cilj oblikovanje ekološke svijesti, u okviru koje djeca u interaktivnoj učionici i uz terenske djelatnosti mogu dobiti uvid u tajne prirode, uz pomoć stručnih podučavatelja.

Iz vidikovca zgrade posjetitelji se mogu diviti u prizoru okoline centra, te u predivnom pejzažu.

Prezentacija autohtonih domaćih životinja

Na terenu za držanje životinja izgrađenom dalje od glavne zgrade konstruirat će se skupina zgrada za predstavljanje drevnih, nekoć za ovo područje veoma karakterističnih mađarskih domaćih životinja. Tu se posjetitelji mogu upoznati sa životinjama koje danas rijetko susrećemo, a nekada su imale veliku ulogu u svakodnevnome životu naših predaka.

To su npr. mađarsko sivo govedo, svinja mangalica, huculski konj, drevne pasmine ovaca i peradi.

Prezentacijska mjesta Uprave Nacionalnog parka Dunav-Drava u županiji Baranja

□ A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság bemutatóhelyei

- 1 Mohácsi Történelmi Emlékhely *Mohács-Sátorhely*
- 2 Abaliget-barlang és Denevérmúzeum *Abaliget*
- 3 Pintér-kert Arborétum és Tettye Oktatási Központ *Pécs*
- 4 Tettyei Mésztafa-barlang *Pécs*
- 5 Drávatamási Oktatási Központ *Drávatamási*
- 6 Szentborbási Oktatási Központ *Szentborbás*
- 7 Fehér Gólya Múzeum *Kölked*
- 8 Mészégető-források barlangja *Ortű*
- 9 Szársomlyó és Nagyharsányi Szoborpark *Nagyharsány*
- 10 Boki-Duna halászati bemutató *Erdőfü*

NEW
SZÉCHENYI PLAN